

Bruselj, 13. julij 2022
(OR. en)

11329/22
ADD 1

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	12. julij 2022
Prejemnik:	Generalni sekretariat Sveta
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 342 final - ANNEX
Zadeva:	PRILOGA k Priporočilu za sklep Sveta o odobritvi začetka pogajanj v imenu Evropske unije o mednarodnem sporazumu o onesnaževanju s plastiko

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 342 final - ANNEX.

Priloga: COM(2022) 342 final - ANNEX

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.7.2022
COM(2022) 342 final

ANNEX

PRILOGA

k

Priporočilu za sklep Sveta

**o odobritvi začetka pogajanj v imenu Evropske unije o mednarodnem sporazumu o
onesnaževanju s plastiko**

PRILOGA

SMERNICE ZA POGAJANJA O MEDNARODNEM SPORAZUMU O ONESNAŽEVANJU S PLASTIKO

- (1) Komisija si bo v okviru medvladnega procesa iz Resolucije 5/14, sprejete na petem zasedanju skupščine Združenih narodov za okolje (UNEA), ki zagotavlja globalno vključujoč pogajalski forum, prizadevala za pogajanja o mednarodnem sporazumu o onesnaževanju s plastiko¹ (v nadaljnjem besedilu: sporazum o plastiki).
- (2) Komisija si v imenu Evropske unije prizadeva doseči celovit izid pogajanj, ki zajema cilje in načela, opisane v nadaljevanju.
- (3) Sporazum o plastiki bo določil pravno zavezujoče in nezavezujoče pristope za pogodbenice, da bi zmanjšale onesnaževanje s plastiko ter povečale splošno trajnostnost in krožnost plastike z vidika njenega življenjskega cikla. Natančno področje uporabe predvidenega mednarodnega sporazuma še ni znano, vendar je v mandatu medvladnega pogajalskega odbora poudarjeno, da bi moral sporazum vključevati ukrepe v celotnem življenjskem ciklu plastike, ki vključuje zasnovo, proizvodnjo in porabo plastike ter ravnanje z odpadki, vključno z ustvarjanjem sekundarnih surovin.
- (4) Obveznosti bi bilo treba oblikovati, med drugim v preambuli sporazuma o plastiki, na podlagi niza splošnih ciljev, načel in po potrebi ciljev za povečanje trajnostne in krožne proizvodnje in porabe plastike ter ravnanja z odpadki, da bi se zaščitila, obnovila in spodbujala trajnostna raba kopenskih in morskih ekosistemov, ohranili in trajnostno uporabljali oceani, morja in morski viri za trajnostni razvoj, zmanjšale emisije toplogrednih plinov, povezanih s plastiko, ter zagotovili trajnostni načini proizvodnje in porabe, vključno s trajnostnimi ravni proizvodnje in porabe plastike ter prepovedjo ali postopno odpravo materialov in proizvodov, kadar je to primerno. Načela bi morala vključevati naslednje:
 - priznavanje krožne in trajnostne zasnove kot podlage za preprečevanje nastajanja odpadkov in zagotavljanje dolgotrajnih/trajnih plastičnih proizvodov, ki jih je mogoče enostavno ponovno uporabiti in/ali reciklirati do visoke kakovosti (npr. spodbujanje vključevanja reciklirane plastike v nove proizvode),
 - poudarek na plastiki, ki povzroča večino odpadkov in onesnaževanja (vključno z onesnaževanjem morja) in bi jo bilo mogoče nadomestiti s trajnejšimi in bolj trajnostnimi proizvodi, proizvodi z manjšim vplivom na okolje ali drugimi materiali (pri katerih so vplivi življenjskega cikla manjši),
 - odstranitev spojin in aditivov za plastiko, ki ogrožajo njeno trajnostnost in krožnost, vključno z oksorazgradljivo plastiko in nevarnimi aditivi (kot so snovi na osnovi svinca in kadmija, zaviralci gorenja, ftalati, per- in polifluoroalkilne snovi (PFAS)),
 - posebno pozornost, namenjeno učinkom mikroplastike, ki se neposredno sprošča v obliki, ki je biološko dostopna za organizme in je ni mogoče

¹ Ta izraz pomeni sporazum v smislu člena 2(1)(a) Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb in ne posega v ime, za katero se bodo na koncu odločile podpisnice sporazuma, npr. konvencija, pogodba ali sporazum.

odstraniti, ko je v okolju, ter potrebo po odpravi namerne uporabe mikroplastike v različnih proizvodih, kjer so na voljo alternative, in obravnavi nenamernega sproščanja mikroplastike,

- priznavanje potrebe po zagotavljanju ustreznega krožnega ravnanja s plastiko na biološki osnovi in biološko razgradljivo plastiko ter splošnih okoljskih koristi te plastike, čeprav predstavlja le majhen delež plastike na svetovnem trgu,
- osrednji pomen ločenega zbiranja plastičnih odpadkov kot sredstva za zagotovitev uspešnega okoljsko primerne ravnanja z odpadki, vključno z recikliranjem, in izboljšanje splošnega ravnanja z odpadki v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki,
- priznavanje, da družba (prek davkoplačevalcev) in okolje ne bi smela plačevati zunanjih stroškov ravnanja s plastičnimi odpadki, zbiranja odpadkov in onesnaževanja ter da bi bilo treba uporabljati sheme razširjene odgovornosti proizvajalca, ki bi zagotavljale, da te stroške krijejo tisti, ki dajejo na trg plastiko ali proizvode, ki vsebujejo plastiko,
- izvajanje hierarhije ravnanja z odpadki, pri čemer so glavna prednostna naloga daljša uporaba, ponovna uporaba in preprečevanje nastajanja odpadkov, s posebnim poudarkom na ukrepih za zmanjšanje količine odpadkov za ključne proizvode in boju proti odpadkom, tudi v morskem okolju,
- dogovor, da bi morale pošiljke plastičnih odpadkov vključevati zaveze, da namembna država/obrat lahko ravna z odpadki, jih predeluje in reciklira v skladu z visokimi standardi, po potrebi ob upoštevanju Baselskega sporazuma.

Cilji bi morali upoštevati: (i) pravico do čistega in zdravega okolja, kot jo priznava Svet ZN za človekove pravice, (ii) mednarodno solidarnost, (iii) pravočasno izmenjavo podatkov, kazalnikov, ocen in informacij o proizvodih in materialih, (iv) ustrezno in poenostavljeno nacionalno/regionalno in globalno spremljanje napredka, poročanje in preverjanje, (v) spodbujanje raziskav, ocen in znanja ter omogočanje javnosti, da izkoristi, uporablja in razume preverjene in pravočasne informacije, ter (vi) potrebo po obravnavanju tesnih povezav med zdravjem ljudi, živali in okolja. Delo bi moralo temeljiti na načelu pravičnosti, tudi s pristopi, ki upoštevajo invalidnost in vidik spola.

(5) Sporazum o plastiki bi moral vsebovati tudi določbe o:

- institucionalnem okviru,
- pravilih o oblikovanju prihodnjih pravil,
- spremljanju, omogočanju javne dostopnosti podatkov ter mehanizmi skladnosti in odgovornosti v vseh fazah življenjskega cikla: (i) surovine za proizvodnjo plastike, (ii) proizvodnja plastike in plastičnih proizvodov, vključno z zasnovo, (iii) poraba/uporaba plastičnih proizvodov, (iv) ravnanje z odpadki, onesnaževanje s plastičnimi odpadki in mikroplastiko,
- obveznostih in odgovornosti držav ter vsevladnih/medsektorskih pristopih, ki vodijo k boljši mobilizaciji vseh pristojnosti in virov ter k skladnosti pri preprečevanju onesnaževanja s plastiko, zmanjšanju nastajanja plastičnih odpadkov, prehodu na trajnostno proizvodnjo in porabo ter odzivanju na svetovni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni skupnosti/lokalni ravni, in

- finančni podpori, tehnični pomoči in krepitevi zmogljivosti za:
 - učinkovito izvajanje sporazuma o plastiki in z njim povezanih zavez ter
 - izboljšanje nacionalnih in regionalnih mehanizmov za preprečevanje onesnaževanja s plastiko, spremljanje, podatke, kazalnike, poročanje in preverjanje, pripravljenost in odzivanje (vključno z mehanizmi za medagencijsko in medsektorsko usklajevanje),
 - pravilih o obdelavi plastičnih odpadkov z izvajanjem ukrepov, kot so sheme razširjene odgovornosti proizvajalca, ki naložijo breme onesnaževalcem in ne le javnim organom ali finančnim institucijam,
- ki so neločljivo povezane z zgoraj navedenimi kategorijami določb ali učinkovitostjo sporazuma o plastiki glede na njegove splošne cilje in načela.
- (6) Sporazum o plastiki bi moral določati vsebinske določbe in zaveze zlasti na ključnih zgoraj navedenih področjih, hkrati pa začrtati pot za prihodnja pogajanja, tudi s prilogami in/ali protokoli. Pravno zavezujoče določbe bi se lahko dopolnile z nezavezujočimi (kot so smernice, standardi in deklaracije).
 - (7) Vse države članice Združenih narodov in organizacije za regionalno (gospodarsko) povezovanje, na katere so države članice prenesle pristojnosti glede zadev, povezanih z določbami sporazuma, bi morale imeti možnost postati pogodbenice sporazuma o plastiki ali njegovih protokolov. Komisija bi morala zagotoviti, da prihodnji sporazum o plastiki vsebuje ustrezne določbe, ki sledijo določbam nedavnih večstranskih okoljskih sporazumov, kar Uniji omogoča, da postane njegova pogodbenica. Določiti bi bilo treba tudi posebne ureditve za sodelovanje z ustreznimi mednarodnimi organizacijami in nevladnimi deležniki.
 - (8) Razmisliti bi bilo treba tudi o prehodnih obdobjih za izvajanje in s tem povezani podpori izvajanju, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti potrebam držav z nizkim in nižjim srednjim dohodkom.
 - (9) Komisija bo zastopala Unijo v medvladnem pogajalskem odboru, ki je pristojen za pripravo sporazuma o plastiki, kot je določeno v Resoluciji UNEA 5/14, in v vseh pripravljalnih ali povezanih organih.
 - (10) Komisija bi si morala prizadevati za zagotovitev skladnosti sporazuma o plastiki z ustrezno zakonodajo in politikami Unije ter zavezami Unije v okviru drugih ustreznih večstranskih sporazumov.
 - (11) Komisija bi morala voditi pogajanja v skladu z ustrezno veljavno zakonodajo Unije.